

Moja Ojczyzna

„Ojczyzna – kiedy myślę – wówczas wyrażam siebie i zakorzeniam, mówi mi o tym serce, jakby ukryta granica, która ze mnie przebiega ku innym, aby wszystkich ogarnąć w przeszłość dawniejszą niż każdy z nas: z niej się wyłaniam... gdy myślę Ojczyzna – by zamknąć ją w sobie jak skarb. Pytam wciąż, jak go pomnożyć, jak poszerzyć tę przestrzeń, którą wypełnia”. (Karol Wojtyła, *Myśląc Ojczyzna*)

Przedmiotem patriotyzmu jest to wszystko, co zawiera się w słowie Ojczyzna. O. Jacek Salij daje następujące wyjaśnienie tego słowa: „Ojczyzna jest to kraj, którego czuję się częścią. Jestem częścią tego kraju moim duchem i ciałem, językiem i kulturą, wspomnieniami i środowiskiem życiowym, zakorzeniem i ideałami. Jest to kraj, z którym czuję się związany najgłębiej – zazwyczaj dlatego, że tu się urodziłem i mieszkam, i dlatego, że tutaj czuję się najbardziej u siebie (...). Z jego historii i kultury czerpię najwięcej moich soków duchowych. W tym kraju (...) znajdują się groby moich przodków, a ja sam chciałbym się przyczynić do tego, żeby również następne pokolenia żyły tu w pokoju i czuły się tutaj naprawdę u siebie”¹.

W Piśmie Świętym odnajdujemy liczne fakty potwierdzające wielką miłość ludu wybranego do swojej ojczyzny. Utrata ziemi ojczystej, wieloletnie przebywanie na wygnaniu ukazało, jak bardzo są przywiązani do ziemi przodków.

Podstawy patriotyzmu znajdują odzwierciedlenie nie tylko na kartach Biblii, ale również w oficjalnym nauczaniu Kościoła. Papież Leon XIII w encyklice *Sapientiae christianae* pouczał: „Prawo naturalne każe nam kochać w szczególny sposób i bronić kraj, w którym modliliśmy się i wychowaliśmy i to do tego stopnia, że dobry obywatel nie obawia się ponieść śmierć dla swej ojczyzny”. Św. Pius X również wskazał Boga jako źródło powinności miłowania ojczyzny. W liście apostoelskim z 11 kwietnia 1909 r. napisał: „Patriotyzm nie jest nienawiścią do in-

nym narodów, lecz miłością, która zapewnia w naszym sercu pierwsze miejsce naszemu krajowi i naszym rodakom, taki jest bowiem porządek ustalony przez Opatrzność Bożą. Miłość ta nie wyklucza miłości innych ludzi (...). Kościół nauczał zawsze, że patriotyzm jest obowiązkiem i wiąże go z nakazem czwartego przykazania Bożego”².

Obowiązek miłowania ojczyzny został zaakcentowany przez Ojców Soboru Watykańskiego II. W dekrecie misyjnym *Ad gentes divinitus*: „niech żyją dla Boga i Chrystusa w uczciwej atmosferze życia swego narodu; jako dobrzy obywatele niech pielęgnują prawdziwą i czynną miłość ojczyzny; niech jednak unikają wszelkiej pogardy dla innej rasy oraz jątrzącego nacjonalizmu, a popierają miłość względem wszystkich ludzi” (DM 15). Natomiast w konstytucji *Gaudium et spes* zawarte jest pouczenie dla wszystkich chrześcijan: „Niech obywatele pielęgnują wielkodusznie i wiernie miłość ojczyzny, jednak bez ciasnoty duchowej, tak by zawsze mieli również wzgląd na dobro całej rodziny ludzkiej, którą łączą w jedno różne więzy między plemionami, ludami i narodami” (KDK 75). Ponadto w dekrecie o apostołstwie świeckich *Apostolicam actuositatem* ojcowie soborowi zachęcają, by wierni świeccy przodowali w miłości swego narodu (por. DA 14).

Katechizm Kościoła Katolickiego, promulgowany przez papieża Jana Pawła II w 1992 r., zaznacza, że „Miłość ojczyzny i służba dla niej wynikają z obowiązku wdzięczności i porządku miłości. Podporządkowanie prawowitej władzy i służba

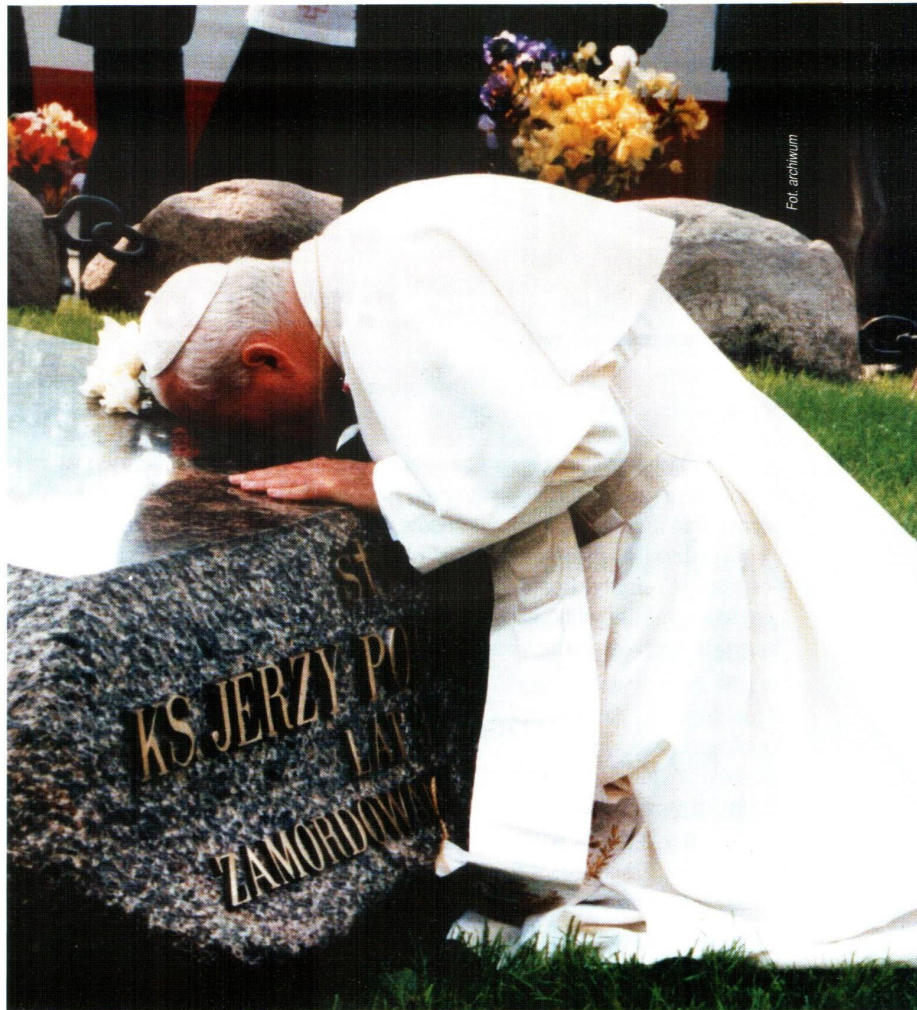
zna

na rzecz dobra wspólnego wymagają od obywateli wypełniania ich zadań w życiu wspólnoty politycznej” (KKK 2239).

W Liście Episkopatu Polski z 5 września 1972 roku biskupi pisali: „Prawdziwa miłość do Ojczyzny opiera się na głębokim przywiązaniu i umiłowaniu tego, co rodzime, niezależnie od czasu i przestrzeni (...). Siłą twórczą prawdziwego patriotyzmu jest więc najszlachetniejsza miłość (...). I choć człowiek stawia wartości ojczyste bardzo wysoko, to jednak wie, że ponad narodami jest Bóg, który jedyny ma prawo do tego, aby ustanawiać najwyższe normy moralne niezależnie od poszczególnych narodów (...). Stąd chrześcijańska miłość do Ojczyzny to nie tylko troska o jej najwyższy rozwój gospodarczy, społeczny i kulturalny, ale także rozwój duchowy i religijny”.

Komentując słowa Modlitwy Pańskiej – „Przyjdź królestwo Twoje” Jan Paweł II powiedział: „Ma to wielkie znaczenie dla każdego z nas, dla ludzi żyjących na ziemi polskiej, którzy bardzo miłują swoją Ojczyznę, bardzo miłują dziedzictwo doczesne tej ziemi, na której się narodzili, dzieje swojej Ojczyzny i dzieje tego królestwa, tego państwa, tego władania doczesnego, które na tej ziemi Polaków zostały ukształtowane od tysiąca lat. I gotowi są dla tej sprawy również wiele cierpieć i śmierć ponosić, jak o tym świadczy tylu ludzi w ciągu dziejów (zwłaszcza w ostatnich stuleciach), a za naszych dni śmierć chociażby tak bliskiego nam ks. Jerzego Popiełuszki. To wszystko świadczy o miłości Ojczyzny, która jest ziemskim królestwem człowieka, ziemskim królestwem Polaków. To królestwo nas wiele kosztuje. Stale pragniemy, aby się urzeczywistniło wedle właściwego modelu praw narodu, praw człowieka, wedle ewangelicznych, chrześcijańskich zasad sprawiedliwości, miłości społecznej, prawdy, pokoju. Do tego stale dążymy, tego stale pragniemy, taką chcemy mieć tę naszą ziemską Ojczyznę”³.

W działalności wychowawczej należy uwzględnić wychowanie nowego czło-

wieka w duchu miłości i odpowiedzialności za Ojczyznę. W procesie kształtowania postawy patriotycznej należy akcentować następujące elementy:

- służbę Ojczyźnie;
- czynne zaangażowanie na rzecz pomnożenia dobra wspólnego i jego ochrony;
- pragnienie dla niej prawdziwego dobra;
- gotowość do poniesienia wielkich ofiar (a nawet poświęcenia swojego życia);
- działanie tak, aby była ona silna, bezpieczna, zasobna i piękna;
- zwyczajną, uczciwą pracę;
- postawę pietyzmu, szczególnego szacunku i czci wobec ojczyzny;
- przywiązanie do ziemi ojczystej;
- troskę o język ojczysty, jego piękno, czystość i bogactwo;
- poznawanie historii ojczystej;
- zapoznanie się z twórczością kulturalną narodu (poezją, literaturą, muzyką, architekturą, malarstwem);
- troskę o dobre prawo i żeby było ono przestrzegane;

- troskę o dobre obyczaje w kraju;
- troskę o dobro wspólne w życiu społeczno-politycznym;
- przyczynianie się do zwiększenia bezpieczeństwa duchowego;
- wierność dziedzictwu narodowemu;
- propagowanie wartości narodowych;
- pielęgnowanie tradycji i zwyczajów narodowych;
- przyjmowanie postaw prospołecznych;
- podporządkowanie Ojczyźnie interesów osobistych.

ks. Piotr Mazur

KS. DR PIOTR MAZUR – Katedra Dydaktyki i Edukacji Szkolnej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego

Przypisy:

1. J. Salij, *Patriotyzm dzisiaj*, Poznań 2005, s. 15-16.
2. Cyt. za: W. Seremak, *Patriotyzm nowego człowieka*, [w:] *Homo novus*, red. A. J. Nowak, T. Paszkowska, Lublin 2002, s. 333.
3. Jan Paweł II, *Taką chcemy mieć naszą Ojczyznę*, Watykan, 25.11.1984.